

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: הצלה מהמגיפה

פרשת בלק

בס"ד | גיליון מס' 287

לאיזו מילה לועזית יש משמעות קריטית לימים אלה?

מה טובו אהליך יעקב... (כ"ד, ה)

את המקום והמעמד בקדושה הראויה. עם זאת, היצר אינו מרפה ואינו מתכוון להניח לנו, הוא מנסה לצייר את מניעת השיחה כמנהג טוב ונעים - אך לא מחייב, ועלינו להצטייד בנשק כנגדו...

ראשית, עלינו לשוב ולשנן כי איסור הדיבור בשעת התפילה אינו מנהג טוב בלבד, הוא הלכה פסוקה. בשו"ע סי' קכ"ד, נפסק שאסור לדבר בשעת התפילה, נקודה.

ולא מדובר על מי שמתפלל עכשיו - האסור בדיבור כי הוא בעיצומה של תפילה, אלא כל השווה בבית הכנסת בשעה שהציבור מתפלל - אסור לו לדבר. ממש כמו שאסור לטלטל מוקצה בשבת, כך גם אסור לחלוטין לדבר בעת התפילה!

ושנית, כמה כדאי לזכור כי שעת התפילה היא שעת פתיחת שערי שמים, רגע בו בורא עולם קשוב לנעשה בהיכל בית הכנסת. אין פלא כי רבים שקיבלו על עצמם את הקבלה הזו, זכו בישועות גדולות ובניסים גלויים, הודות לכך שבשעה הדרמטית הזו, כשבורא עולם פותח את שעריו להאזין לבניו, הם ניצבו שם כראוי, ולא פצו פיהם לעסוק בדברי חולין.

בפרשת השבוע, בלעם הרשע מתבטא במילים 'מה טובו אהליך יעקב' - משבח את בתי הכנסת בהם זכינו. חכמינו ז"ל גילו כי מברכותיו של אותו רשע ניתן ללמוד מה רצה לקלל חלילה, כלומר - בלעם הרשע התקנא במקור הכח שלנו, בבתי הכנסת, ולטש את עינו הרעה לאבד מאיתנו את הנכס היקר הזה, אלא שבורא עולם הפך עבורנו את הקללה לברכה.

הבה נתפוס את הברכה הזו בשתי ידיים, נאמץ את קדושת בית הכנסת ואת איסור השיחה בו בעת התפילה. נכון, לפעמים זה לא קל, אנו רוצים לומר רק מילה אחת, או שיש חדשות ממש מעניינות. ובכל זאת - הבה נזכור כי הדיבור בעת התפילה - גם אם אנו לא מתפללים עכשיו - הוא איסור גמור, ובנוסף - כמה כדאי להיזהר ולהישמר מכל דיבור בשעת התפילה, כי זה הרגע בו בורא עולם מקשיב ומאזין לתפילה הנישאת אליו, ומרעיף משמים שפע ישועות ורחמים!

וככל שנקבל על עצמנו להיות זהירים בקדושת בית הכנסת, לעורר את עצמנו ואת אחרים שלא לדבר בעת התפילה - כך תימתח מעל כולנו כיפת הגנה שתגן עלינו מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה, ונזכה בקרוב לשוב ולחבוש את ספסלי בית הכנסת, ברוב עם ובהדרת מלך, כשאיפתנו הטהורה!

סוד שמימי נחשף!

היה זה לפני שבועות אחדים ממש, כשדבר המעשה המטלטל הבא התרחש, והסעיר את ניו יורק וסביבותיה. למעשה, מדובר בגילוי של ממש מעולם האמת, חשיפה שמימית מסעירה על העובר עלינו בימים אלה. וזה דבר המעשה:

אם חשבנו שהמצב הולך ומתבהר, והעולם שב ומתייצב כבתחילה, באו הימים והשבועות האחרונים וטפחו על פנינו. שוב הנתונים מדאיגים, שוב החרדה לופתת מכל עבר, שוב אין כמעט בניין או שכונה אשר אין בה נשאים, חולים ומבודדים, המתמודדים עם הסערה העולמית התוקפת אותנו מכל עבר.

כולנו מבינים שאלה לא ימים פשוטים. בריה קטנה יש בעולם, וירוס שמו. זעוררי, צפזפו, כלל לא נראה בעיניים, אבל הוא הופך את העולם ומשבש שדרי תבל, מערער את השגרה ומכניס בני אנוש לחרדה קיומית. יהודי מאמין יודע שכל מה שמתחולל לנגד עיניו נושא עבורו אמירה או תוכחת מוסר, ואנו מנסים להבין מה תובעים מאיתנו.

אחד הקשיים שהקיפו אותנו וערערו את שלווה בימים הטרופים שעברנו - ועודנו עוברים, הוא סגירת בתי הכנסת. באופן חסר תקדים, הפעם לא נסגרים בתי הכנסת עקב אימה אנטישמית או גזירות פריץ רשע. הפעם מדובר בסכנת חיים הניצבת על פתחי בתי הכנסת וסוגרת את שעריהם, כשליבנו גואה בגעגוע לימים בהם בתי הכנסת המו אדם והתפילה נישאה ברמה.

זה באמת קשה וכואב עד בלתי נתפס ממש. כל יהודי חש שבית הכנסת הוא הבונקר המבוצר בעולם, המקום בו אנו מתרפקים על אבא שבשמים, משוחחים אתו ושופכים את ליבנו בפניו. זה המקום בו אבא שבשמים משרה את שכינתו גם בימי הגלות הללו, זה 'הבית של אבא' - אליו תמיד אפשר להגיע, להשתתף ולמצוא עידוד ונוחם. ובכל זאת, למרבה הצער והכאב, נותקנו ממקור הכח הזה, שערי בית הכנסת ננעלו בפנינו, המקום אליו נשואות עינינו - עומד ריק או מוגבל.

זה מחייב אותנו להעמיק ולהבין את משמעות עניין בית הכנסת: להתבונן האם נהגנו נכון בזכות העילאית שניתנה לנו להתפלל בבתי הכנסת, האם כיבדנו את המקום בכבוד הראוי והאם ניצלנו אותו בצורה המיטבית. דווקא עכשיו, כשגלינו מבית תפילתנו ואין אנו יכולים להיראות בו כבתחילה, הלב המשתוקק שואל את עצמו: מה היינו יכולים לעשות טוב יותר? היכן טעינו ביחסינו לבית הכנסת ולתפילה בו? מה עלינו לשפר כדי לשוב ולהתקבל בחצרות בית ה' כמקדם?!

ובכן, כאמור, בית הכנסת הוא בית ה', מקום בו אנו מתחברים אליו יתברך. הוא תל תלפיות, תל שכל פיות פונים אליו, וה' שומע תפילת כל פה. מקום קדוש זה הופקד בידינו כדי שנוכל להתחבר לקדוש ברוך הוא ולהתרפק עליו, ומאכן נבין עד כמה לא הגיוני ולא מתקבל על הדעת לעסוק בענייני חולין בתוככי בית הכנסת, ובפרט בעת התפילה - הזמן המקודש ביותר בבית הכנסת.

התובנה הזו, שהימים האלה העוברים עלינו והגעגועים שכולנו חווים להיכלי בית הכנסת ההומים מחייבים אותנו לחולל שינוי, כבר נבטה בלבבות רבים. רבים וטובים מקבלים על עצמם להימנע מכל דיבור חול בעת התפילה בבית הכנסת, כדי לכבד

החיסון כבר כאן!

המצב בו אנו נתונים כיום, בו מגיפה מתחוללת ותוקפת ברחבי תבל, נחשב כמצב נדיר בימינו. אולם עד לפני כמה מאות שנים, היו תופעות כאלה מצויות, מעת לעת היו מגיפות משתוללות, כשהכל נרעדים ודואגים מה יילד יום.

באחת הפעמים, לפני כ-350 שנה, התחוללה באירופה מגיפה קשה וקטלנית. באותם ימים יצא לאור ספר 'דרך משה', אוצר תוכחות מוסר שחיבר אחד מגאוני מונקאטש, ובו הוא כותב דברים מהלב, שנראה כמו נכתבו במיוחד לימינו אנו:

'אהובי אחיי ורעי! אם תרצו להציל עצמכם מן הדבר בר מינן... מנעו עצמכם מן ההגיון, רוצה לומר שלא תדברו חס ושלום בבית הכנסת שום דבר בטל! ובעוונותינו - רבים נכשלים בדבר הזה ונעשה להם כהיתר... על כן באתי לעורר לבבכם הטהור לזה... ואף אם כבר דיבר יהיה לו תיקון גדול מהיום והלאה!'

מדהים! מילים מפורשות, ברורות ונוקבות שנכתבו לפני כמה מאות שנים! - מי שרוצה להינצל מן הדבר, מן המגיפה, ימנע עצמו מלדבר בבית הכנסת כל דיבור חולין. וגם אם נכשל בעבר - עתה הזמן לקבל על עצמנו להימנע מכל שיחת חולין בבית הכנסת, וזה יהיה תיקון וחסיון מכאן ולהבא, שנזכה להינצל מן המגיפה ונזכה לאורך ימים בבריאות איתנה!

הבה נאמץ את העצה היקרה הזו, כי קרוב אלינו הדבר מאוד. אף פעם לא מאוחר להחליט: 'מהיום אני לא מדבר, גם לא מילה אחת, בשעה שהציבור מתפלל בבית הכנסת!' קבלה טובה כזו, יש בה משום 'ביטוח רפואי' לימים אלה, הבה נקבל אותה על עצמנו ונזכה בחיי אושר ובריאות!

לפני מספר חודשים, ביום כ"ז בניסן תש"פ, נפטר לבית עולמו יהודי חשוב מניו יורק, הרב שלום קהלני זצ"ל. הוא אמנם נפטר בשיבה טובה - בגיל 90, אולם גם הוא נמנה על מאות הנפטרים מהגניף הנוראי המכה בעולם ללא רחם. ימים ספורים לאחר פטירתו, כשבנו - יבדלחט"א הרב ישעיהו קהלני הי"ו גם את שנתו, והנה רואה הוא את דמות אביו בחלום הלילה...

רעדה ובעתה אחזוהו, זיעה קרה כיסתה את כל גופו. לפתע פתאום, באישון ליל, אביו שנסתלק מהעולם נגלה אליו בחלום. פניו מאירות, חיכוך התמידי נסוק על פניו, והוא קרב לבנו ואומר לו בהאי לישנא:

'דע לך בני יקירי, כי נתנו לי רשות מהשמים לרדת לעולם הזה, ולגלות את אזניך בדבר הסיבה למגיפה הנוראית המתחוללת בחוצות קריה, למען תפרסם את הדבר בכל רחבי תבל...' - אמר האב, והבן - תוך כדי חלום, שם אזנו כאפרכסת.

'הסיבה למגיפה הנוראה הזו, היא הזלזול בכבוד בית הכנסת. בית הכנסת הוא מקום מקודש לתפילה, ואנשים נוטים לזלזל בכך ונכשלים בדיבורי חולין בעת התפילה! והסיבה שנתנו לי משמים את הזכות לגלות לך דבר זה, היא כי כל ימי הייתי מקפיד ונזהר שלא לדבר שיחות חולין בבית הכנסת!' - הבן נדהם מהגילוי השמימי, ואז המשיך האב ואמר:

'וזה לך האות, למען תדע כי צדוק דבריי: שמו המדעי של הגניף המשתולל, הינו Covid19 - כובידי 19. שמו כובידי - רומז לחוסר הכבוד, והמספר 19 - בגימטריא י"ט, רומז לאמור בספר ויקרא בפרק י"ט, שם מופיע הפסוק 'ומקדשי תיראו'. את פסוק זה, האמור בפרשת בהר, נאלצנו לקרוא השנה שנת תש"פ מחוץ לבתי הכנסת הסגורים, למען יהא לנו הדבר לאות: סיבת התפרצות הגניף בעולם הינה חוסר כבוד לאמור בפרק 19 - י"ט, הזלזול בקדושת בית הכנסת!'

האב פסק את פסוקו ונגעלם, ואילו הבן התעורר רועד מפחד. לא בכל יום זוכה בן לקבל גילוי שמימי מאביו בחלום הלילה, ועוד בנושא בו עסוק העולם כולו, הוא הגניף ממנו הסתלק אביו. בהתרגשות אין קץ שחזר את המראה שנגלה אליו, ובשמו אנו מפרסמים את הדברים כאן - ממקור ראשון ששמע ממנו את הסיפור במלואו.

ושלא במפתיע, השבוע פורסם מכתבם של הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, והגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א - ראש ישיבת פוניבז', בו הם קוראים לכלל הציבור לשמור על הנחיות הבריאות, ומוסיפים שכל אחד יודע בלבו במה עליו להתחזק, 'ובפרט' - כך הם מדגישים - 'בקדושת בתי הכנסת ובתי המדרשות!'

כי רק עיוור לא יכול לראות, שההשפעה הדרמטית ביותר של הגניף, הסערה הגדולה ביותר שחולל, הינה סגירת בתי הכנסת ובתי המדרש, נעילת היכלי תורה על מעול וברית, שיבוש היכולת של כל יהודי לבוא לבית ה' ולהתפלל כראוי, בציבור, ברוב עם, בקהל רב. ואם כן, הרי זה מה שתובעים מאיתנו ממעל:

עתה העת להתחזק בקדושת בתי הכנסת, לנהוג בהם בכבוד, להימנע משיחות חולין מיותרות, להכיר ולדעת שאנו ניצבים בבית ה', מקום בו כביכול אוזנינו כרויות ולבו חפץ לשמוע את הבל פיננו. אין זה ראוי וכמה נקלה הדבר, שהחלל המקודש הזה, היכל בית הכנסת, יספוג דיבורי חולין מיותרים, אשר מקומם לא יכירם במקום כה קדוש.

הבה נקבל את הרמז, ונקבל על עצמנו להיזהר ולהישמר בדבר. הבה נחליט יחדיו, להיזהר מלשוחח שיחות חולין בבית הכנסת, ובפרט בשעה שהציבור מתפללים - כי אז הדבר הוא איסור גמור. כך נזכה להשתפר בעניין חשוב זה, ואזי משמים יראו כי הבנו את הרמז, יסירו מעלינו את הגניף הנוראי הזה ויעניקו לנו חיי אושר ובריאות לאורך ימים!

קול שמבלבל קול...

בית הכנסת בני ברק אחד, עיצומו של יום בהיר. בהלם ובתדהמה התקבלה הבשורה הקשה, כי אחד מחשובי המתפללים בבית הכנסת חלה במחלה קשה, ואושפז במחלקת 'טיפול נמרץ'. כל הקהילה נרעשה ונרעדה, עננה של דאגה שררה על פני כולם, והם התכנסו יחדיו להתפלל לשלום חברים ולקבל על עצמם קבלה טובה לזכותו.

רבו של בית הכנסת, הציע למתפללים כי הואיל והיהודי היקר שחלה מקפיד מאוד בקדושת בית הכנסת ואיסור השיחה בו, אולי מן הראוי שכל המתפללים יקבלו על עצמם לנהוג כמוהו, לרפואתו. ההחלטה התקבלה פה אחד, כל בני הקהילה נמנו וגמרו לרפואת חברים שלא לשוחח בעת התפילה, וקיוו והתפללו לשלומם. ואכן, סגולת הזהירות בקדושת בית הכנסת פעלה גם הפעם. חלפו כמה שבועות, המדדים התייצבו, המצב הלך והשתפר, וביום מן הימים נודע כי הוא עתיד להשתחרר.

ביום המיועד לשחרור, בני המשפחה המתגעגעים, ילדים כבחרים, הקטנים עם הגדולים, כולם דמעו מהתרגשות וביקשו לקבל את פני אביהם. לצורך העניין נשכר טנדר גדול, וכל בני המשפחה יצאו ל'טיול' יוצא דופן, להשיב את אבא הביתה. אם בפעמים קודמות היתה הדרך נראית להם אפילה וחשוכה, הרי שהפעם הרגישו כי כל עצי היער מוחאים כף בהתרגשות...

כשהגיעו לבית החולים, הילדים הגדולים עלו אל חדר האב ליטול את חפציו, ואילו הצעירים נותרו בטנדר, מלהגים ללא הרף, מתרגשים כדרכם של ילדים. בחלוף כמה

דקות נראתה דמותו של האב, והילדים הנרגשים החלו מוחאים כפיים בשמחה, שרים וצועקים בהתרגשות, כמנהג ילדים נרגשים...

כשעלה האב אל הטנדר, קיבלו הילדים את פניו בשמחה ובצהלה וסיפרו לו על הקבלות הטובות שקיבלו על עצמם לרפואתו, כמו גם על קבלת בני קהילתו שלא לדבר בבית הכנסת. ואז, אחד הילדים המתוקים והחכמים, זרק שאלה: 'אבל אינני מבין. אבא שלנו תמיד מקפיד לא לדבר בבית הכנסת. תמיד. הוא מעולם לא דיבר בתפילה או בקריאת התורה. למה זה לא עוזר לו, ורק כאשר החברים שלו קיבלו על עצמם - הוא הבריא?' - שאל הילד בתום ילדותי...

האב התקשה לענות, מה עוד שסביבו סערת התרגשות, והוא עדיין לא בשיא כוחותיו. ואז שאל הנהג האם מישוה יודע מהי הדרך הקצרה ביותר להיכנס לבני ברק, בלי לעמוד בפקקים שבכניסה לעיר. מאחר ואיש לא באמת הקשיב לו, כי כולם היו עסוקים בשמחתם ובשיחות עם היושבים לצידם, החליט הנהג לשאול את פי תוכנת ה'ווידאו'...

הואיל והיה בנהיגה, מצב בו חלילה וחס מלהקיש בטלפון - שכן זו סכנת חיים, בחר הנהג באופציה של קריאת היעד בקול, כשהמכשיר יתרגם את קולו למילים כתובות. הוא לחץ על הכפתור וקרא 'בני ברק', אולם המכשיר התקשה לזהות את קולו מבעד לדיבורים שהתחללו ברכב... שוב הוא מקיש על הכפתור וקרא 'בני ברק', ושוב המכשיר לא מצליח להבין את כוונתו, כי קולות אחרים ורמים בוקעים מכל עבר...

'שקט רגע בבקשה!' - זעק הנהג בקול לא לו לאחור, 'אני מנסה לדבר עם המכשיר כדי שיבין, והוא לא מבין בגלל הרעש שמסביב! תנו רגע שקט, והוא יבין ויכוון אותנו לבני ברק!' - קרא הנהג, והילדים השתקו לשבריר שניה. הנהג ניצל את ההפוגה, קרא 'בני ברק' בקול, וראו זה פלא - הפעם המכשיר הבין, חישב מסלול והחל נותן הוראות ברורות ומדוייקות...

עבור האב, שהתקשה לענות לשאלה ששאל בנו קודם לכן, היה הדבר כהשגחה פרטית ממש. הוא פנה לבניו ואמר להם: 'הסכיתו ושמעו מה קרה כאן עכשיו. נשאלתי, איך יתכן שזכיתי להבריא רק כשבני הקהילה קיבלו על עצמם שלא לדבר בתפילה, בעוד העובדה שאני בעצמי מקפיד על כך - לא היה בדי. ואז זימן לי בורא עולם את התשובה:

ראו נא, הנהג הנחמד שלנו - גם הוא ניסה לבקש מהמכשיר מענה לשאלה איך מגיעים לבני ברק. אבל כל עוד הפטפטת מאחור נישאה במלוא הקיטור, כל עוד נשמעו הדים ודיבורים בכל הסביבה, התקשה המכשיר להבין מה הוא מתכוון, והתקשה לספק מענה. רק כשהשתרר שקט - הבקשה 'בני ברק' נישאה בחלל והגיעה ליעדה, וגם זכתה בתשובה ברורה להפליא!

כך גם לגבי התפילה: יכול אדם להתפלל כראוי בכוונה ובריכוז, בעודו נמנע מכל שיחה, אבל כל עוד בסביבתו יש מי שמדבר, כל עוד החלל שסביבו הומה דיבורים, כל עוד קולו מתערב בקולות של דיבורים אחרים, תפילתו מתקשה להגיע השמימה כבהירות הנדרשת, כי חבריו המפספסים מבלבלים אותה ולא נותנים לה לעלות! - סיים האב את דבריו המרוממים, ומפיו סופר הדבר למגיד המישרים הרה"ג רבי שלמה לווינשטיין שליט"א, שסיפר את הסיפור.

וזהו שכתב הרה"ק מקאז'ניץ ז"ע, בספרו 'עבודת ישראל' - בבארו את המשנה במסכת אבות פ"ה, כי כשם שבבית המקדש נעשה נס שהרוח לא פיזרה את עשן הקטורת - למען יוכל לעלות בקו ישיר ומהיר השמימה, כך גם במקדש מעט, בכל בית כנסת, כל תפילה מבקשת להגיע בקו ישיר ומהיר אל בורא עולם, אולם אם האוויר והאווירה טעונים ברוחות זרות ובדיבורי חול - הרי התפילה מתערבת בהם ומתקשה לעלות לבורא עולם!

'הרי זה', הוא מוסיף ומגלה עד כמה חמור עניין המדבר בבית הכנסת בשעת התפילה, 'כמי שמדבר עם המלך, והופך את פניו ממנו כאומר אין רצוני לדבר איתך אלא לדבר על מה שאני חפץ...', ולא רק שהוא מפסיד לעצמו, אלא 'ואף שאר העם המתפללים בכוונה, יכול להיות שלא תקובל תפילתם!'

אלו מילים שמרטיטות כל לב! יהודי שמדבר בבית הכנסת, נניח שלעצמו הוא אינו דואג. אבל הרי הוא 'חב לאחריני', הוא מפסיד את תפילותיהם של חבריו, הוא מבלבל את תפילתם מלעלות השמימה, ומונע מתפילותיהם להתקבל! איך יהודי יכול לקחת אחריות על אסון קהילתי שכזה, עבור כמה מילים בשעת התפילה - ימנע מכל תפילות חבריו לעלות השמימה!?

זה הזמן לקבל החלטה נחושה וברורה: כולנו מתחזקים לשמור את הפה מלשוחח בעת התפילה. למעננו, למען ילדינו, למען כל המתפללים בבית הכנסת שלנו. זה ירומם את התפילה שלנו, אולם לא פחות - יפתח את השער לתפילות כל מתפללי בית הכנסת, יעניק להן תנופה ועליה עד כסא הכבוד.

וככל שנתחזק בעת הזו בשמירת כבוד בית הכנסת ובאיסור שיחה בעת התפילה, כך נזכה שכל תפילותינו יתקבלו ברחמים וברצון לפני אדון כל, והוא רחום יכפר עוון ולא ישחית, ישלח דברו וירפאנו מכל נגיף ומחלה, ויעטרנו באושר ושמחות לאורך ימים!